

ЮРИДИЧНА ХРОНІКА

Вячеслав Борисов

доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України,
заслужений юрист України, радник при дирекції
Науково-дослідного інституту вивчення проблем
злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Дар'я Куковинець

молодша наукова співробітниця
відділу дослідження проблем кримінального права
Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

DOI: 10.33498/journ-2025-10-205

ПРЕМІЯ ІМЕНІ АКАДЕМІКА МИКОЛИ ПАНОВА ЯК ВІДЗНАКА НАУКОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

У 2023 р. з ініціативи Національної академії правових наук України, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, юридичного журналу “Право України” та громадської організації “Нескорена Україна” була заснована Премія імені академіка Миколи Панова. Ця почесна відзнака покликана вшанувати ґрунтовний внесок Микола Івановича Панова в розвиток науки кримінального права й водночас об'єднати фахову дослідницьку спільноту України, сприяючи популяризації наукових здобутків та обміну науковими думками.

Учасники та гості церемонії нагородження лауреатів Премії імені академіка Миколи Панова (зліва направо): О. Пащенко, С. Панов, С. Муратова, С. Харитонов, О. Святоцький, Н. Панова, В. Журавель, В. Борисов, В. Комаров, М. Панов, В. Батиргарєєва, Д. Євтєєва, Є. Гетьман.

© Вячеслав Борисов, Дар'я Куковинець, 2025

Вячеслав Борисов, Дар'я Куковинець

Премію щорічно присуджують за нові оригінальні наукові роботи в галузі кримінального права за трьома номінаціями: 1) найкраще монографічне дослідження; 2) цикл наукових праць та 3) найкраща наукова стаття.

Комітет з присудження Премії, до складу якого входять знані вчені та члени родини академіка Панова, очолює доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України Олександр Святоцький. Під його керівництвом комітет щороку забезпечує об'єктивність і високий фаховий рівень оцінювання представлених робіт.

Ініціатори запровадження Премії імені академіка Миколи Панова (зліва направо): голова комітету з присудження Премії О. Святоцький, президент НАПрН України В. Журавель.

Протягом трьох років існування Премія здобула широке визнання в академічних колах, об'єднавши навколо себе науковців із різних наукових регіонів держави. Так, у 2025 р. участь у конкурсі взяли сім номінантів – представників різних закладів вищої освіти і наукових установ із Харкова, Києва, Вінниці, Івано-Франківська та Одеси.

8 жовтня цього року відбулося третє урочисте вручення Премії лауреатам цієї престижної нагороди. Цього разу Премію отримали:

– Роман Мовчан, професор кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса, доктор юридичних наук, професор, – за монографію “Воєнні новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми”¹. У дослідженні здійснено комплексний і системний аналіз усіх змін до

¹ Р Мовчан, “Воєнні” новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми (Норма права 2022) 244.

законодавства України про кримінальну відповідальність, прийнятих після 24 лютого 2022 р. Науковець пропонує власне бачення розв'язання ключових проблем, пов'язаних із законодавчими вадами, що спрямоване на підвищення ефективності кримінально-правової протидії кримінальним правопорушенням проти основ національної безпеки України, власності, у сфері господарської діяльності, кіберзлочинам, а також суспільно небезпечним діянням проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку;

– Вячеслав Туляков, професор кафедри кримінального права Національного університету “Одеська юридична академія”, член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, – за цикл робіт на тему “Піднесення до європейських стандартів у кримінальному праві”. Представлений науковий доробок вченого відображає його дослідження процесів апроксимації кримінального права, що включає як теоретичне обґрунтування методологічних засад, так і практичні рекомендації щодо гармонізації законодавства. Автор також пропонує новаторський підхід до визначення сучасного поняття злочину в європейській правовій традиції та презентує наукову методологію оцінки ефективності законодавчих змін;

– Тетяна Михайліченко, старша наукова співробітниця лабораторії досліджень проблем національної безпеки у сфері громадського здоров'я Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, кандидатка юридичних наук, доцентка, – за статтю “Окремі питання кримінально-правової характеристики стерилізації людини”². У публікації дослідниця приділяє увагу питанням репродуктивно-генетичних прав: виокремлює ознаки стерилізації, що має визнаватися незаконною, та вказує на виявлені проблеми кваліфікації.

Окрім того, низка номінантів була відзначена Подякою за участь у конкурсі. Серед них:

– Євген Письменський, проректор з наукової роботи, професор кафедри права та публічного управління ЗВО “Університет Короля Данила”, доктор юридичних наук, професор, – за цикл робіт з питань особливостей розвитку кримінально-правової політики України під впливом факторів воєнного характеру;

– Віталій Кузнецов, головний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, доктор юридичних наук, професор, – за статтю “Стабільність та динаміка закону про кримінальну відповідальність: перспективи реалізації”³;

– Ксенія Юртаєва, доцентка кафедри кримінального права і кримінології Навчально-наукового інституту № 1 Харківського національного

² Т Михайліченко, ‘Окремі питання кримінально-правової характеристики стерилізації людини’ [2023] 2(20) Вісник асоціації кримінального права України 127–145.

³ В Кузнецов, Л Кузнецова, ‘Стабільність та динаміка закону про кримінальну відповідальність: перспективи реалізації’ [2024] 1 Нове українське право 115–119.

Вячеслав Борисов, Дар'я Куковинець

університету внутрішніх справ, кандидатка юридичних наук, доцентка, – за статтю “Міжнародний вимір правової оцінки злочину геноциду в контексті агресії Російської Федерації проти України”⁴.

Під час оголошення результатів конкурсу та представлення лауреатів Премії імені академіка Миколи Панова.
На фото: С. Муратова, С. Харитонов, О. Святоцький, В. Журавель, В. Борисов, В. Комаров, М. Панов та інші учасники засідання.

Щира зацікавленість до Премії з-поміж представників різних наукових шкіл і високий фаховий рівень представлених робіт протягом усього часу її існування засвідчують, що вона стала не лише почесним визнанням наукових здобутків, а й продовженням традицій української кримінально-правової науки, платформою для формування її нових орієнтирів і майданчиком для діалогу між поколіннями дослідників. Отже, Премія імені академіка Миколи Панова впевнено посідає почесне місце серед інших важливих форм наукових відзнак у галузі кримінального права.

⁴ К Юртаєва, ‘Міжнародний вимір правової оцінки злочину геноциду в контексті агресії Російської Федерації проти України’ [2024] 32(2) Вісник Кримінологічної асоціації України 5–19.